

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/244/2018
Identifikačné číslo spisu:	2314200788
Dátum vydania rozhodnutia:	27.11.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Elena Siebenstichová
Funkcia:	súdca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:2314200788.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu D. Z., bývajúceho v Č.F. G. Č.. XXX, zastúpeného advokátom JUDr. Ľubomírom Hlbočanom, so sídlom v Bratislave, Vajnorská č. 20, proti žalovaným 1/ Slovenskej republiky, v mene ktorej koná Slovenský pozemkový fond, so sídlom v Bratislave, Búdková č. 36, 2/ F.. G. G., bývajúcej v G., E. Č.. XXXX/XX, 3/ M. M., bývajúcemu v G., E. Č.. XXXX/X, žalovaní 2/ a 3/ zastúpení advokátom Mgr. Tonim Khurim, so sídlom v Bratislave, Dlhé diely č. II/13, 4/ F. G., bývajúcemu v Č. G. Č.. XXX, 5/ L. G., bývajúcej v Č. G. Č.. XXX, 6/ A. G., bývajúcemu v Č. G. Č.. XXX, žalovaní 4/ až 6/ zastúpení advokátom JUDr. Vladimírom Haládkom, so sídlom v Galante, Clementisove sady č. 1616, o určenie neplatnosti právnych úkonov, vedenej na Okresnom súde Galanta pod sp. zn. 23 C 25/2014, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 23. mája 2017 sp. zn. 10 Co 110/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaní majú nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Galanta (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 13. októbra 2015 č. k. 23 C 25/2014 - 304, v spojení s opravným uznesením z 25. júla 2017 č. k. 23 C 25/2014 - 369 zamietol žalobu o určenie neplatnosti dovolateľom označených právnych úkonov. Rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 7 ods. 1, 2, § 80 písm. c/, § 250i ods. 2 OSP (Občiansky súdny poriadok č. 99/1963 Zb. v znení neskorších predpisov, účinný do 30. júna 2016), § 34 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov. Vecne rozhodnutie odôvodnil tým, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti právnych úkonov o prevode nehnuteľnosti (po späťvzatí žaloby v časti, ktorou sa domáhal určenia, že výlučným vlastníkom nehnuteľnosti je žalovaná 1/), a to zmluvy o bezodplatnom prevode vlastníctva k pozemkom z 25. októbra 1996, uzavretej medzi Slovenským pozemkovým fondom, ako správcom nehnuteľností vo vlastníctve Slovenskej republiky a žalovanou 2/, k parcele č. XXXX/X orná pôda, vo výmere XXXXXX m², zapísanej v tom čase na liste vlastníctva č.

XXX, v súčasnosti vedenej ako parcela registra „C“ č. XXXX/X - ostatné plochy, o výmere XXXX m², zapísanej na liste vlastníctva č. XXX, parcela registra „C“ č. XXXX/XX - ostatné plochy, o výmere XXX m², zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX, parcela registra „C“ č. XXXX/XX - orná pôda, o výmere XXXX m², zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX a parcela registra „E“ č. XXXX/X - orná pôda, o výmere XXXXXX m², zapísanej na liste vlastníctva č. XXX, v pomere 1/1 k celku v katastrálnom území Č. G., ako i určenia neplatnosti kúpnej zmluvy z 22. apríla 1997, uzavretej medzi pôvodnou žalovanou 2/ ako predávajúcou a žalovanými 3/ a 4/ (manželmi, v súčasnosti žalovaní 4/ a 5/) ako kupujúcimi, o prevode pozemku parc. č. XXXX/X, ostatné plochy, o výmere XXXX m², zapísanej na liste vlastníctva č. XXX, v súčasnosti vedenej ako parcela registra „C“ na liste vlastníctva č. XXX, v katastrálnom území Č. G., v pomere 1/1 k celku a kúpnej zmluvy z 18. júna 2009, uzavretej medzi pôvodnou žalovanou 2/ ako predávajúcou a žalovaným 5/ (v súčasnosti žalovaným 6/) ako kupujúcim, o prevode pozemku parcela registra „C“ č. XXXX/XX - orná pôda, o výmere XXXX m², ktorá vznikla oddelením z parcely registra „E“ č. XXXX/X - orná pôda, o výmere XXXXXX m² (na základe geometrického plánu č. 84/2003) a parcela registra „C“ č. XXXX/XX - ostatné plochy, o výmere XXX m², zapísaná v tom čase na liste vlastníctva č. XXX, v súčasnosti na liste vlastníctva č. XXXX. Žalobca svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení odôvodňoval tým, že časť parcely č. XXXX/X, o výmere XXXXXX m², ktorú v roku 1992 kúpil od žalovanej 1/ (ktorá uvedenú skutočnosť nespochybňuje), bola vydaná pôvodnej žalovanej 2/ na základe nulitného právneho aktu - rozhodnutia Pozemkového úradu A. č. k. XX/XX-Y, v dôsledku čoho je daná aj jeho vecná aktívna legitimácia v spore o určenie absolútnej neplatnosti právnych úkonov, na základe ktorých bola prevezená nehnuteľnosť do vlastníctva pôvodných žalovaných 2/ až 5/ (teraz 2/ až 6/), ktorú môže napadnúť ktokoľvek a súd je povinný na ňu prihliadať z úradnej povinnosti.

1.1 Žalovaná 1/ namietala naliehavý právny záujem žalobcu, ako i jeho vecnú aktívnu legitimáciu, keďže všeobecný súd nie je oprávneným orgánom preskúmať právoplatné rozhodnutie Pozemkového úradu v A. s poukazom na § 9 ods. 1 až 4 zákona č. 229/1991 Zb., ktoré rozhodnutie netrpí takými vadami, ktoré by mali za následok jeho nulitu. Nemá záujem o usporiadanie vlastníckeho práva so žalobcom, keďže je obmedzená zákonom č. 330/1991 Zb., ako aj nariadením vlády SR č. 238/2010, ktoré presne určujú podmienky, za ktorých sa môžu prevádzať, resp. zamieňať nehnuteľnosti, pričom pôvodným žalovaným 2/ až 5/ svedčí ďalší titul nadobudnutia vlastníctva, a to vydržaním. Pôvodná žalovaná 2/ bola účastníčkou správneho konania, v ktorom predložila všetky doklady a bola dobromyseľná v štádiách konania, a teda mohla vlastnícke právo vydržať. Súdu neprislúcha preskúmať platnosť rozhodnutia správneho orgánu, vzhľadom k povahe veci (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo/112/2004). Žalobca ako kupujúci a bývalý Československý štát, zastúpený Semenárskym majetkom a.s. ako predávajúcim, uzavreli 28. augusta 1992 kúpnu zmluvu, predmetom ktorej bola nehnuteľnosť nachádzajúca sa v katastrálnom území Č. G., zapísaná v pozemnoknižnej vložke č. XXX (parcela č. XXXX/X, o výmere XXXXXX m²) za dohodnutú kúpnu cenu 140 840 Kčs, ktorá mala byť vyplatená pri podpise kúpnej zmluvy, ktorá však nebola predložená na registráciu Štátnemu notárstvu, preto vlastnícke právo žalobcu k nehnuteľnosti nebolo zapísané v katastri nehnuteľností. Žalobca sa v konaní vedenom na súde prvej inštancie pod sp. zn. 20 C 206/2009 domáhal určenia vlastníckeho práva titulom vydržania k nehnuteľnostiam v katastrálnom území Č. G., zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX, parcela č. XXXX/XX, orná pôda, o výmere XXXXX m², ktoré konanie bolo po späťvzati návrhu právoplatne zamietnuté a k parcele č. XXXX/XX, orná pôda, o výmere XXXX m². Pozemkový úrad A. v rozhodnutí č. k. XX/XX-Y z 28. júna 1995 rozhodol, že pôvodná žalovaná 2/ je oprávnenou osobou a spĺňa podmienky na vydanie nehnuteľností (podľa § 6 ods. 1 písm. p/ a § 6 ods. 2 zákona 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a k inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov) a priznal jej právo na bezodplatné prevezenie iných pozemkov vo vlastníctve štátu do jej vlastníctva (nehnuteľnosti nebolo možné vydať, keďže boli vo vlastníctve fyzických osôb), resp. nárok na náhradu podľa § 16 ods. 1 v spojení s § 41 ods. 1 písm. bod 5 zákona 330/1991 Zb. (rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 10. augusta 1995). Na základe tohto rozhodnutia uzavrel Slovenský pozemkový fond, ako správca nehnuteľností vo vlastníctve Slovenskej republiky a pôvodná žalovaná 2/ dňa 25. októbra 1996 zmluvu o bezodplatnom prevode nehnuteľností, nachádzajúcich sa v katastrálnom území Č. G., v rozsahu 1/1 v pomere k celku. Následne dňa 22. apríla 1997 pôvodná žalovaná 2/ ako predávajúca a pôvodní žalovaní 3/, 4/ (teraz 4/ a 5/) ako kupujúci uzavreli kúpnu zmluvu, ktorej predmetom bola časť uvedených nehnuteľností nachádzajúcich sa v katastrálnom území

Č. G. a dňa 18. júna 2009 uzavrela pôvodná žalovaná 2/ ako predávajúca a pôvodný žalovaný 5/ (teraz 6/) ako kupujúci kúpnu zmluvu, predmetnom ktorej bola časť uvedených nehnuteľností v katastrálnom území Č. G., v pomere 1/1 k celku.

1.2. Súd prvej inštancie na základe vykonaného dokazovania konštatoval, že takouto určovacou žalobou by sa nevyriešila spornosť otázky vlastníckeho práva žalobcu, ktorého časti určenia sa už domáhal neúspešne vo vyššie uvedenom inom konaní titulom vydržania, ale naopak nastolil by sa stav právnej neistoty. O naliehavý právny záujem môže ísť zásadne len vtedy, ak by bez súdom vysloveného určenia (že právny vzťah alebo právo existuje) bolo ohrozené právo žalobcu alebo by sa jeho právne postavenie stalo neistým. To znamená, že musí ísť u žalobcu o právny vzťah (právo už existujúce) alebo o takú jeho procesnú, príp. hmotnoprávnú situáciu, v ktorej by objektívne už v existujúcom právnom vzťahu mohol byť ohrozený, príp. pre neisté svoje postavenie by mohol byť vystavený konkrétnej ujme. Tvrdenie žalobcu o naliehavom právnom záujme na požadovanom určení, spočívajúcom v tom, že žalovaná 1/ jeho vlastnícke právo k časti parcely č. XXXX/X, o výmere XXXXX m² nespochybňuje a rešpektuje kúpnu zmluvu z 28. augusta 1992 (v prípade požadovaného určenia urobí kroky potrebné k založeniu jeho vlastníckeho práva), bolo vyvrátené samotnou žalovanou 1/, ktorá sa od uvedených tvrdení žalobcu v konaní opakovane distancovala a nespochybňovala vlastnícke právo pôvodnej žalovanej 2/ a jej právnych nástupcov pôvodných žalovaných 3/ až 5/ (teraz 4/ až 6/). Pokiaľ sa žalobca v konaní pred všeobecným súdom domáhal preskúmania rozhodnutia správneho orgánu s odôvodnením, že ide o nulitný akt, vychádzajúc z judikatúry, nulita správneho aktu sa spája s nedostatkom právneho základu, právomoci, väd príslušnosti, absolútneho nedostatku formy, absolútneho omylu v osobe adresáta, neexistencie skutkového základu a pod., ktoré preskúmanie spadá do pôsobnosti správneho súdnictva podľa druhej hlavy OSP (§ 247 OSP a nasl.), ako to vyplýva z poučenia predmetného rozhodnutia. Súd prvej inštancie ustálil, že v danom konaní nie je možné preskúmať rozhodnutie správneho orgánu a reparovať ho, keďže je právoplatné a narušila by sa tým zásadným spôsobom právna istota adresátov právneho aktu, vyjadreného pred dvadsiatimi rokmi. Druhým výrokom rozhodol, že o náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodne do 30 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

2. Krajský súd v Trnave (ďalej aj „odvolací súd“) rozsudkom z 23. mája 2017 sp. zn. 10 Co 110/2016: I. potvrdil rozhodnutie súdu prvej inštancie, II. pôvodným žalovaným 1/ až 5/ priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu a III. uložil súdu prvej inštancie opravu záhlavia rozsudku súdu prvej inštancie vzhľadom na chybu v označení predmetu veci v záhlaví rozhodnutia. Odvolací súd sa v zmysle § 387 ods. 1 CSP stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie. K odvolacím argumentom žalobcu uviedol, že určovacia žaloba spĺňa podmienku procesnej prípustnosti, ak je daný právny záujem, ktorý musí byť kvalifikovaný, teda naliehavý. Uvedená požiadavka je daná tým, že žaloba žalobcu, ktorá nerieši spornosť vzťahu strán konania (žalobcu a žalovaných) nie je procesne prípustná. Nedostatok naliehavého právneho záujmu predstavuje prvoradý a samostatný dôvod, pre ktorý určovacia žaloba nemôže obstať a ktorý bez ďalšieho vedie k zamietnutiu žaloby (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Cdo 91/2006). Preto aj keby skutkové a právne tvrdenia žalobcu týkajúce sa jednotlivých väd predmetného rozhodnutia pozemkového úradu boli dôvodné, vyhovujúci určovací výrok by pre žalobcu nemal právny význam, pretože na jeho právnom postavení nevlastníka predmetných nehnuteľností sa nič nezmení. Vzhľadom k tomu, že žalobca ani netvrdil existenciu svojho vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam, nenachádza sa ani v stave právnej neistoty vo vzťahu k vlastníckym pomerom na týchto nehnuteľnostiach. Žalobca netvrdil a nepreukázal ani oprávnenosť držby k predmetným nehnuteľnostiam, pričom medzi oprávnenia vlastníka patrí právo vec držať, užívať, disponovať s ňou a požívať jej plody a úžitky. Jeho faktický vzťah (nie právny vzťah) k nehnuteľnostiam, nezakladá žiadnu právnu neistotu, ako ani ohrozenie jeho legitímnych práv. Nemožno tak konštatovať, že by bez požadovaného určenia sa stalo právne postavenie žalobcu neistým, ktorý má k nehnuteľnostiam len faktický vzťah (žalobca nepreukázal svoje právo k predmetu právnych úkonov označených v petite žaloby). Právne úvahy v odvolaní týkajúce sa vady predmetného rozhodnutia pozemkového úradu boli preto bez právneho významu na posúdenie primárneho dôvodu zamietnutia žaloby (nedostatku naliehavého právneho záujmu).

2.1. Rozhodujúcim dôvodom pre zamietnutie žaloby bol preto nedostatok naliehavého právneho záujmu na určovacej žalobe a vyslovenie ďalšieho právneho záveru o nepreskúmateľnosti rozhodnutia správneho

orgánu v danom konaní, nezaložilo takýto naliehavý právny záujem žalobcu. Podľa konštantnej judikatúry, ak možno žalovať priamo na určenie vlastníckeho práva žalobcu, nie je daný naliehavý právny záujem na určení neplatnosti právneho úkonu, ktorú súd posúdi ako predbežnú otázku v konaní o určenie vlastníckeho práva. Neplatnosť predmetných právnych úkonov mohla byť tiež riešená ako predbežná otázka v konaní o určenie vlastníckeho práva. Nesúhlasil so žalobcom, že pozitívne súdne rozhodnutie by vyriešilo otázku vlastníckeho práva k sporným pozemkom, keďže žalobca netvrdil svoje vlastnícke právo k predmetným nehnuteľnostiam a ani nežaloval určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam. Dlhodobé užívanie predmetných nehnuteľností žalobcom nie je možné zlegalizovať určením neplatnosti predmetných právnych úkonov, ktoré požadované určenie by ani nebolo spôsobilé priviesť žalobcovi zlepšenie jeho právneho postavenia. Žalovaná 1/ prejavila v konaní jednoznačný odmietavý postoj, aby sa stal žalobca vlastníkom predmetných nehnuteľností, vzhľadom na legitimitu nadobudnutia vlastníckeho práva pôvodných žalovaných 2/ až 5/. Ak žalobca nepreukázal svoj právny vzťah k predmetným nehnuteľnostiam, nie je daná ani právna neistota. Stotožnil sa s názorom súdu prvej inštancie aj v otázke nevykonania navrhovaného dôkazu, pretože jeho vykonanie by bolo bez právneho významu na rozhodnutie vo veci samej. Do práva na spravodlivý súdny proces nepatrí súčasne aj právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (sp. zn. IV. ÚS 252/04) a rovnako neznamena ani to, aby účastník konania bol pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkou a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Odvolací súd nesúhlasil s názorom žalobcu, že súd prvej inštancie svojím rozhodnutím v tejto časti zasiahol do práva na súdnu ochranu garantovaného Ústavou Slovenskej republiky, nepreskúmateľnosťou rozhodnutia. Za správne považoval rozhodnutie súdu prvej inštancie o náhrade trov konania a žalovanej 1/ a pôvodným žalovaným 2/ až 5/ priznať nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

3. Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu vo výrokoch I. a II. podal žalobca dovolanie, ktoré odôvodnil § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP. Napadnuté rozhodnutie žiadal zmeniť a určiť, že zmluva o bezodplatnom prevode a kúpne zmluvy (špecifikované v žalobe) sú neplatné a rozsudok súdu prvej inštancie zrušiť, alternatívne žiadal rozsudok odvolacieho súdu vo výroku I. a II. zrušiť spolu s rozsudkom súdu prvej inštancie a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, pričom v oboch prípadoch žiadal priznať nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho, ako aj dovolacieho konania. Namietal, že odôvodnenie rozsudku je nepreskúmateľné, súd reaguje len na niektoré z jeho argumentov o naliehavom právnom záujme, preto odôvodnenie považuje za nedostatočné. Poukázal na judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v rozhodnutiach Garcia Ruiz v. Španielsko alebo Hadjianastassiou v. Grécko, a tiež na rozhodnutie Ústavného súdu Slovenskej republiky vo veci II. ÚS 410/2006, z ktorých vyplýva povinnosť súdu riadne odôvodniť súdne rozhodnutie ako jedno zo základných zásad práva na spravodlivé súdne konanie, potrebu vyjadriť s dostatočnou jasnosťou dôvody, na ktorých založil svoje rozhodnutie, ako aj potrebu vysporiadať sa so všetkými dôvodmi uvádzanými žalobcom na preukázanie naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení, pričom chýbajúce úvahy a hodnotenie dôvodov zakladajú nesprávny procesný postup súdu, ktorým znemožňuje strane právo na spravodlivé rozhodnutie a spravodlivý proces. Súd tiež nesprávne vyhodnotil naliehavý právny záujem, keď sa súdy nevenovali otázke, že rozhodnutie Pozemkového úradu v A. zo dňa XX.X.XXXX č. k. XX/XX-Y. je nulitný úkon, pri ktorom sa on ako osoba užívajúca danú nehnuteľnosť, hospodáriaca na nej, nemá s kým dohodnúť o odkúpení, keďže to je možné len s vlastníkami a nie s domnelými vlastníkami. Žalovaný 5/ (v súčasnosti 6/) už pozemok užíva, pričom bol žalobcom vyzývaný, aby od užívania upustil. Žalobcovi z tohto stavu právnej neistoty hrozí, že akýkoľvek úkon, ktorý vo vzťahu k nehnuteľnostiam vykoná, bude neplatný. Podľa žalobcu naliehavý právny záujem nevyžaduje, aby sa právne postavenie žalobcu zmenilo k lepšiemu, ale stačí, aby mohlo mať priaznivý dopad na jeho právne postavenie. Ten by sa prejavil tým, že v prípade určenia neplatnosti by zostala zapísaná ako vlastníčka nehnuteľností Slovenská republika, s ktorou by žalobca, ako dlhodobo hospodáriaci na týchto pozemkoch, vedel s právnou istotou jednať ako so skutočným vlastníkom ohľadom zlegalizovania užívania pozemkov. Súd sa nevyjadril ani k jeho argumentu, že pri absolútne neplatnom právnom úkone má každý naliehavý právny záujem na určení, že právny úkon je neplatný. Na podporu svojho tvrdenia poukázal na rozsudok Krajského súdu v Žiline z 28. novembra 2012 č. k. 6 Co/67/2012 a rozsudok Krajského súdu v Nitre z 15. novembra 2001 č. k. 9 Co/155/2000-207. Ďalším

argumentom na podporu jeho naliehavého právneho záujmu je aj skutočnosť, že mu hrozí, že od neho budú domnelí vlastníci pozemkov žiadať vypratanie pozemkov, pričom žalovaný 5/ (pôvodne, v súčasnosti už žalovaný 6/), ktorý pozemok už užíva, vyzýva žalobcu, aby mu pozemok sprístupnil a vo vzťahu k pozemku sa zdržal akýchkoľvek zásahov. Dovolateľ tiež tvrdil, že bol vydaný majetok štátu, ktorý vydaný nesmel byť, nakoľko právomoc vydať majetok skonfiškovaný dekrétmi prezidenta Beneša alebo náhradu zaň nebola nikdy žiadnym zákonom delegovaná na štátny orgán a takýto majetok neumožňoval nikdy žiadny zákon vydať, čo sa práve v tomto prípade (zo svojvôle štátneho úradníka) stalo. Také konanie spochybňuje platnosť dekrétov prezidenta Beneša o konfiškácii pozemkov, ktoré sú platné, nezrušiteľné a sú súčasťou nášho právneho poriadku a pôsobi voči všetkým. Súd sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, keďže odvolací súd mal prihliadať na absolútnu neplatnosť napádaných právnych úkonov z úradnej povinnosti. Tu poukázal na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obo/9/2001 (pri označení roku rozhodnutia išlo zrejme o chybu v písaní, nakoľko k dovolaniu priložil znenie rozhodnutia sp. zn. 2Obo 9/2011) a 4Obo/299/2006.

4. Okresný súd Galanta uznesením z 25. júla 2018 č. k. 23 C/25/2014 - 450, vzhľadom na úmrtie pôvodnej žalovanej 2/ G. M., ktorá zomrela XX. O. XXXX, rozhodol tak, že v konaní pokračuje s právnymi nástupcami, dedičmi alebohej žalovanej 2/, a to F. G. G., bývajúcou v G., E. Č.. XXXX/XX ako žalovanou 2/ a M. M., bývajúcim v G., E. Č.. XXXX/X ako žalovaným 3/.

5. Žalovaná 1/ sa k dovolaniu žalobcu nevyjadrila.

6. Žalovaní 2/ a 3/ vo svojom vyjadrení nesúhlasili s dovolaním žalobcu, považovali ho za nedôvodné a žiadali dovolanie zamietnuť. Rozhodnutie odvolacieho súdu považujú za zákonné, správne a presvedčivé. Nesúhlasili s názorom žalobcu, že súd mu nesprávnym procesným postupom znemožnil uskutočňovať jemu patriace práva, čím došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces tým, že súd nevykonával žalobcom navrhovaný dôkaz. Nevykonanie dôkazu nie je nesprávnym procesným postupom. Zároveň žiadali priznať náhradu trov dovolacieho konania.

7. Žalovaní 3/ až 5/ vo vyjadrení k dovolaniu uviedli, že dovolanie žalobcu neobsahuje žiadne nové skutočnosti, ktorými by sa odvolací súd nebol vo svojom rozhodnutí zaoberal. Žalobca ani v dovolaní neprekázal naliehavý právny záujem, nemá aktívnu legitimáciu na podanie žaloby. Dovolanie je nedôvodné, preto navrhujú dovolanie zamietnuť a priznať trovy dovolacieho konania.

8. Žalobca v duplike k vyjadreniu žalovaných 2/ a 3/ k jeho dovolaniu uviedol, že trvá na dovolacích dôvodoch uvedených v dovolaní (§ 420 písm. f/, § 421 ods. 1 písm. a/, eventuálne písm. c/ CSP) a žiadal, aby dovolací súd jeho dovolanie vecne prejednal a rozhodol tak, ako uviedol v čl. II. svojho dovolania. Zopakoval svoje dovolacie námietky voči rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorými odôvodňoval svoj naliehavý právny záujem na požadovanom určení neplatnosti právnych úkonov a dovoláciu argumentáciu k uplatneným dovolacím dôvodom. Vyjadrenie žalovaných 2/ a 3/ vo vzťahu k nulitnosti rozhodnutia Pozemkového úradu v Galante považuje v dovolacom konaní za absolútne bezpredmetné, preto sa k nemu nemá dôvod vyjadrovať a tiež aj k ich vyjadreniu v časti, kde vyslovujú svoje domnienky o tom, kedy sa mal dozvedieť o nadobudnutí pozemkov žalovanou 2/.

9. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP). Dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť. Na stručné odôvodnenie (§ 451 ods. 3 veta prvá CSP) dovolací súd uvádza nasledovné:

10. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. Ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

11. V zmysle § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak v konaní došlo k niektorej z procesných väd, ktoré sú vymenované v § 420 písm. a/ až f/ CSP.

12. V prípade, že dovolateľ vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 420 CSP, dovolací súd skúma prednostne, či ide o rozhodnutie v ňom uvedené; k preskúmaniu opodstatnenosti argumentácie dovolateľa o existencii procesnej vady konania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP pristupuje dovolací súd len vtedy, ak dovolanie smeruje proti rozhodnutiu uvedenému v tomto ustanovení.

13. Podľa § 420 písm. f/ CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

13.1. Hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu zmätočnosti uvedenú v § 420 písm. f/ CSP sú: a/ zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby (procesnou aktivitou) uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestranom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplyva jej právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov.

13.2. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu vydaných do 30. júna 2016 tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mariaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku.

14. Pokiaľ dovolateľ namietal, že rozhodnutie odvolacieho súdu je nepreskúmateľné pre nedostatok riadneho odôvodnenia, dovolací súd poukazuje na to, že už dávnejšia judikatúra najvyššieho súdu (R 111/1998) zastávala názor, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia nezakladá zmätočnosť a prípustnosť dovolania; nepreskúmateľnosť bola považovaná len za vlastnosť (vyjadrujúcu stupeň kvality) rozhodnutia súdu, v ktorej sa navonok prejavila tzv. iná vada konania majúca za následok nesprávne rozhodnutie veci.

14.1. Na podstate zásady, podľa ktorej nepreskúmateľnosť zakladá (len) inú vadu konania (teda nie zmätočnosť), zotrvalo aj zjednocujúce stanovisko R 2/2016, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“. Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

14.2. V danom prípade obsah spisu nedáva žiadny podklad pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri

Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabikh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). V odôvodnení napadnutého rozsudku odvolací súd citoval ustanovenia, ktoré aplikoval a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Obsah spisu v ničom neopodstatňuje tvrdenie dovolateľa, že odvolací súd svoje rozhodnutie neodôvodnil. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

14.3. V súvislosti s namietanou vadou konania spočívajúcou v nedostatočnom odôvodnení nevykonania navrhovaného dôkazu žalobcom, a teda v nedostatočnom zistení rozhodujúcich skutkových okolností, najvyšší súd uvádza, že prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá nedostatočné zistenie rozhodujúcich okolností, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu. V tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, ako aj v rozhodnutiach najvyššieho súdu sp.zn. 1 Cdo 85/2010, 2 Cdo 29/2011, 3 Cdo 268/2012, 3 Cdo 108/2016, 2 Cdo 130/2011, 5 Cdo 244/2011, 6 Cdo 185/2011, 7 Cdo 38/2012 a pre úplnosť dodáva, že do obsahu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky nepatrí právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (porovnaj I. ÚS 97/97).

14.4. K námietke nepreskúmateľnosti rozhodnutia pre nedostatok jeho riadneho odôvodnenia možno uviesť len, že nepreskúmateľnosť rozhodnutia je síce principiálne nesprávnym procesným postupom spôsobilým znemožniť sporovej strane, aby uplatňovala svoje procesné práva v takej miere, že môže mať za následok porušenie práva na spravodlivý proces (v zmysle stanoviska občianskoprávného kolégia najvyššieho súdu č. 2/2016), v prejednávanej veci však o taký prípad nešlo. Dovoláním napadnuté rozhodnutie totiž uvádza skutkový stav, ktorý považoval odvolací súd za rozhodujúci, stanoviská strán sporu k prerokúvanej veci, výsledky vykonaného dokazovania, obsah odvolania i právne predpisy, z ktorých vyvodil svoje právne názory vysvetlené v odôvodnení. Vývodiť preto prípustnosť z tohto ustanovenia nešlo.

15. Obdobne prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu malo spočívať na nesprávnych právnych záveroch (porovnaj najmä judikáty R 54/2012 a R 24/2017, ale aj viaceré rozhodnutia najvyššieho súdu, napríklad sp. zn. 1 Cdo 62/2010, 2 Cdo 97/2010, 3 Cdo 53/2011, 4 Cdo 68/2011, 5 Cdo 44/2011, 6 Cdo 41/2011, 7 Cdo 26/2010 a 8 ECdo 170/2014).

16. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

16.1. Žalobca vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP.

Pre obidve procesné situácie, v ktorých § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ CSP pripúšťa dovolanie, má mimoriadny význam obsah pojmu „právna otázka“ a to, ako dovolateľ túto otázku definuje špecifikuje v dovolaní. Otázkou relevantnou z hľadiska citovaného zákonného ustanovenia môže byť pritom len otázka právna (teda v žiadnom prípade nie skutková otázka). Zo zákonodarcom zvolenej formulácie tohto ustanovenia vyplýva, že môže ísť tak o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), ako aj o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení).

17. Právnu úpravou dovolania v CSP sa sleduje náprava nesprávností v individuálnom spore dovolateľa, ale tiež dosiahnutie cieľov významných z hľadiska celkového rozhodovania všeobecných súdov Slovenskej republiky. Ustanovením § 421 ods. 1 písm. a/ i c/ CSP sa sleduje zámer minimalizovať (a) nežiaduce odklony rozhodnutí odvolacích súdov od rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, (c) rozdielnosti v rozhodovaní odvolacieho súdu a tým prispieť k jednotnému rozhodovaniu.

18. Dovolací súd skúmal, či prípustnosť dovolania nevyplýva z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Pre právnu

otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktoré zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej dovolací súd už určitú právnu otázku vyriešil, rozhodovanie jeho senátov sa ustálilo na zvolenom riešení tejto otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. Najvyšší súd k tomu v rozhodnutí sp. zn. 3 Cdo 6/2017 (podobne tiež napríklad v rozhodnutiach sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 235/2016, 4 Cdo 95/2017 a 7 Cdo 140/2017) uviedol, že „v dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ: a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť (a označením konkrétneho stanoviska, judikátu alebo rozhodnutia najvyššieho súdu doložiť), v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená“.

18.1. Pri skúmaní, či je dovolanie prípustné podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP sa dovolací súd zameriava na zistenie a posúdenie vzťahu medzi žalobcom označenými existujúcimi rozhodnutiami dovolacieho súdu (judikátmi), ktoré tvoria súčasť jeho ustálenej rozhodovacej praxe, a novým, prejednávanej prípadom. Vychádzajúc z kontextu skorších rozhodnutí (judikátov) a ich skutkového vymedzenia pritom za pomoci abstrakcie interpretuje v judikáte vyjadrené právne pravidlo (ratio). Takúto činnosť dovolací súd zameriava na zistenie (prijatie záveru), či nový prípad je s ohľadom na jeho skutkový rámec v relevantných otázkach (okolnostiach) podobný alebo odlišný od skorších prípadov označených žalobcom v jeho dovolaní (3 Cdo 234/2007 a 5 Cdo 1/2010).

18.2. Z obsahu dovolania žalobcu vyplýva, že žalobca namieta správnosť záveru odvolacieho súdu o nepreukázaní naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení neplatnosti označených právnych úkonov. Má za to, že dôvody, na ktoré poukázal a dôkazy, ktoré predložil, preukazujú jeho naliehavý právny záujem na tom, aby sa súd zaoberal absolútnou neplatnosťou napádaných právnych úkonov. Odklon právnych záverov odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu odôvodňuje dovolateľ poukazom na rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 9/2011 a sp. zn. 4 Obo 299/2006.

18.3. V rozhodnutí najvyššieho súdu sp. zn. 2 Obo 9/2011 sa riešila otázka (ne)platnosti zmluvy o dielo, ktorej predmetom bola bližšie neurčená základná rekonštrukcia nehnuteľnosti. Účastníci v danej veci sa zhodli, že predmet zmluvy bol určený relatívne, pričom rozsah prác sa konkretizoval vo faktúrach vystavených žalovaným. V danej veci však išlo o neplatnosť zmluvy v dôsledku absencie náležitosti zmluvy o dielo v zmysle § 536 ods. 1 Obchodného zákonníka, z dôvodu, že predmet zmluvy bol špecifikovaný neurčito. Aj keď dovolací súd vo všeobecnej časti svojho odôvodnenia sa zaoberal výkladom absolútnej neplatnosti právnych úkonov, odôvodnenie sa vzťahuje na ním prejednávaný predmet konania, ktorý je odlišný od posudzovanej veci. Preto nemožno rozhodnutie odvolacieho súdu v posudzovanej veci považovať za také, ktoré predstavuje odklon od právnych záverov dovolateľom označeného rozhodnutia.

18.4. Obdobne aj dovolateľom označené ďalšie rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Obo 299/2006 vychádza z iného skutkového základu, a preto stotožnenie takého rozhodnutia s ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu v prejednávanej veci nešlo. V tomto prípade najvyšší súd posudzoval (ne)platnosť právneho úkonu likvidátora, ktorým bolo uzavretie kúpnej zmluvy na nehnuteľnosti patriace do vlastníctva spoločnosti v likvidácii za nápadne nevýhodných podmienok, ktorý tým porušil ustanovenie § 4b ods. 2 zákona o konkurze a vyrovnaní (v tom čase zákon č. 328/1991 Zb., neskôr zákon č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii a o zmene a doplnení niektorých zákonov) a zároveň ukrátil veriteľov likvidovanej spoločnosti. Neplatnosť právneho úkonu sa tu vzťahovala na porušenie povinnosti likvidátora. Vzhľadom na uvedené okolnosti tohto prípadu, nemožno rozhodnutie odvolacieho súdu v posudzovanej veci považovať za odkláňajúce sa od ustálenej praxe dovolacieho súdu reprezentovanej žalobcom uvedeným rozhodnutím.

19. Argumenty dovolateľa k nesprávnemu právnemu posúdeniu veci, ktoré opiera o nedostatočne zistený skutkový stav, prípadne o odklon od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, nepodloženej relevantnými rozhodnutiami dovolacieho súdu, sú preto neopodstatnené a nespôsobilé založiť prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP.

20. Z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP je relevantná právna otázka, pri riešení ktorej sa v rozhodovacej praxi vyskytla nejednotnosť navonok prejavovaná v prijatí odlišných právnych názorov, teda ide o otázku, ktorú už dovolací súd riešil, avšak právne názory dovolacích

senátov sa ešte neustálili a nepredstavujú ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Ak dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z tohto ustanovenia, je jeho procesnou povinnosťou a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ označením konkrétnych odlišných, protirečiacich si rozhodnutí dovolacieho súdu doložiť, že predmetná právna otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. V takom prípade je dovolateľ povinný označiť rozhodnutia dovolacieho súdu, v ktorých odvolací súd o danej právnej otázke rozhodoval rozdielne a zaujal iné právne závery. Ak dovolateľ v dovolaní, prípustnosť ktorého vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, nevymedzí označením rozhodnutí dovolacieho súdu, ktoré o danej právnej otázke zaujali rozdielne právne závery, odvolací súd nemôže uskutočniť meritórny dovolací prieskum. Ak by odvolací súd postupoval inak, rozhodol by bez relevantného podkladu.

21. Dovolateľ v dovolaní žiadnymi konkrétnymi rozhodnutiami najvyššieho súdu nepreukázal, že odvolací súd pri posudzovaní predmetnej veci rozhoduje rozdielne, prijímajúc v skutkovo a právne obdobných prípadoch (dovolacích konaniach) odlišné právne závery. Dovolateľ pri tomto dovolacom dôvode neoznačil rozdielne rozhodnutia, ktoré by preukazovali, že by odvolací súd rozhodoval o rovnakej právnej otázke rozdielne. Dovolací súd preto dospel k jednoznačnému záveru, že prípustnosť dovolania žalobcu nevyplýva z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP.

22. Nakoľko odvolací súd pri rozhodovaní vychádza len z dôvodov uplatnených a naformulovaných dovolateľom, ktorými je viazaný (§ 440 CSP), nie je možné vyvodiť z jeho argumentácie žiaden dôvod zakladajúci prípustnosť jeho dovolania. Z uvedených dôvodov odvolací súd uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobcu nie je podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a c/ prípustné, preto dovolanie odmietol podľa § 447 písm. f/ CSP.

23. Najvyšší súd rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

24. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.